

OBVLADOVANJE TVEGANJ IN POSLOVANJE SLOVENSKE PAPIRNE INDUSTRIJE

Jožica Stegne
podpredsednica uprave
VIPAP VIDEM KRŠKO d.d.

Teme:

1. Poslovanje slovenske papirne in papirno predelovalne industrije v letu 2011 (Letno poročilo)
2. Pričakovanja, ocena leta 2012 in izzivi leta 2013
3. Tveganja in vrste tveganj
4. Obvladovanje tveganj v papirni industriji

1. Poslovanje slovenske papirne in papirno predelovalne industrije 2011

- Padec skupne proizvodnje papirja, vlaknin in izdelkov iz papirja za 4%
- Rast prihodkov panoge za 6,3%
- Dvig dodane vrednosti na zaposlenega za 5,8%
- Znižanje obsega zaposlenih (4,8%)
- Dvig obsega investicij za 16,6%
- Poslovni rezultat panoge ponovno z izgubo (- 2,7 mio EUR)

1. Poslovanje slovenske papirne in papirno predelovalne industrije 2011

- Cene surovin še vedno na visokem nivoju najvišje v avgustu 2011 padec v drugi polovici leta
- Trošarine za nabavljeno el. Energijo, še vedno bremenijo stroške energije
- Visoke cene plina v primerjavi s konkurenco
- Cene papirja v povprečju višje od predhodnega leta.

PROIZVODNJA

primerjava v tonah

NACE	Kategorija	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012oc.	2012oc./2011 (%)
17.110	vlaknine skupaj	214.298	185.630	183.679	191.938	202.514	212.941	227.385	6,8
17.120	papir	393.127	418.916	406.213	397.425	396.838	394.835	369.103	- 6,5
	karton	217.873	220.800	207.828	218.934	232.473	206.182	222.658	8,0
	lepenka	14.623	14.300	13.178	5.070	5.600	5.670	5.250	- 7,4
	higienski papir	68.762	66.530	66.080	66.366	66.183	65.835	69.691	5,9
	SKUPAJ	694.385	720.546	693.299	687.795	701.094	672.522	666.702	- 0,9
17.210	valoviti karton	82.114	82.300	79.762	59.640	69.508	63.298	58.000	- 8,4
	embalažni izdelki	76.914	75.245	75.169	72.107	78.662	75.405	75.143	- 0,3
	papirne vreče in vrečke	3.887	4.336	4.277	4.077	7.340	7.125	7.000	- 1,8
	SKUPAJ	162.915	161.881	159.208	131.783	155.510	150.543	140.143	- 6,9
	drugi izdelki iz kartona in lepenke	11.280	4.625	7.134	6.154	7.106	6.695	6.300	- 5,9
17.290	samolepilni materiali	2.700	6.000	6.470	6.170	2.483	2.478	2.350	- 5,2
	SKUPAJ	13.980	10.625	13.604	12.324	9.589	9.173	8.650	- 5,7
17.230	kuverte, drugi izdelki	5.800	5.700	8.191	8.541	5.619	5.200	4.800	- 7,7
17.220	gospodinjski, higijenski in toaletni izdelki iz papirja	78.265	66.260	65.878	63.436	64.379	62.738	63.584	1,3
	SKUPAJ PROIZVODNJA	1.169.643	1.157.142	1.123.859	903.879	936.191	900.176	883.879	- 1,8

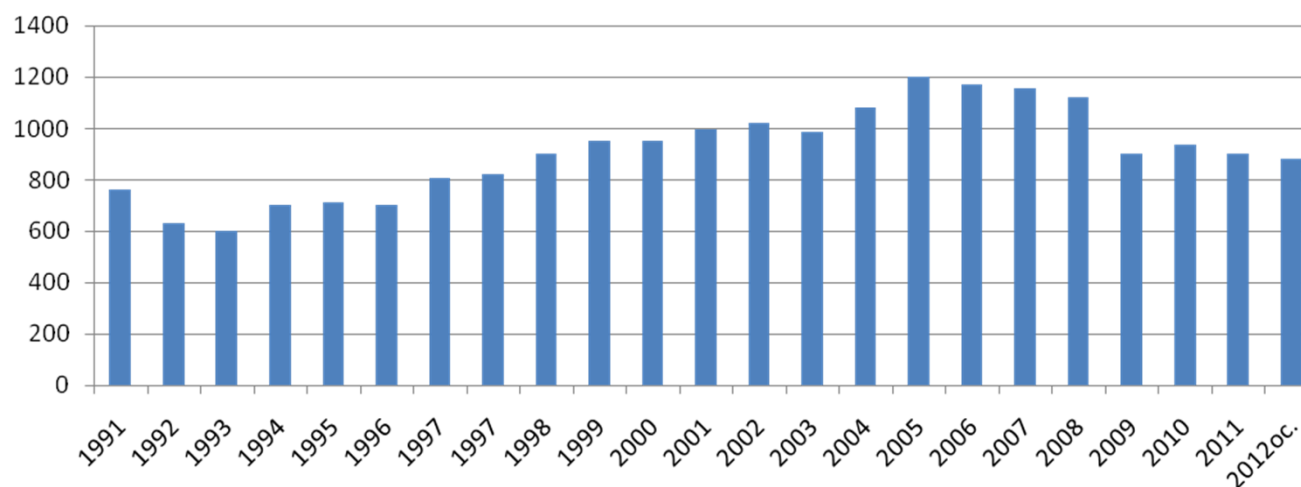
- Skupna proizvodnja panoge v letu 2011 je bila za 3,8 % nižja kot leto poprej (članice CEPI-ja -1,7 %). Nižji obseg proizvodnje je posledica manjšega obsega proizvodnje v Radečah, zastoj zaradi investicije v Količevem ter na splošno nekoliko šibkejše povpraševanje po izdelkih.
- Letos se trend upadanja obsega proizvodnje po anketi ZPPPI nadaljuje; po ustavitvi proizvodnje v Radečah, je praktično pri vseh vrstah proizvodnje papirja in papirno predelovalnih izdelkov napovedan manjši obseg, razen pri proizvodnji kartonov ter higienskih, gospodinjskih in toaletnih izdelkih iz papirja.

PROIZVODNJA

Panoga C 17 od leta 1991 v 1000 tonah

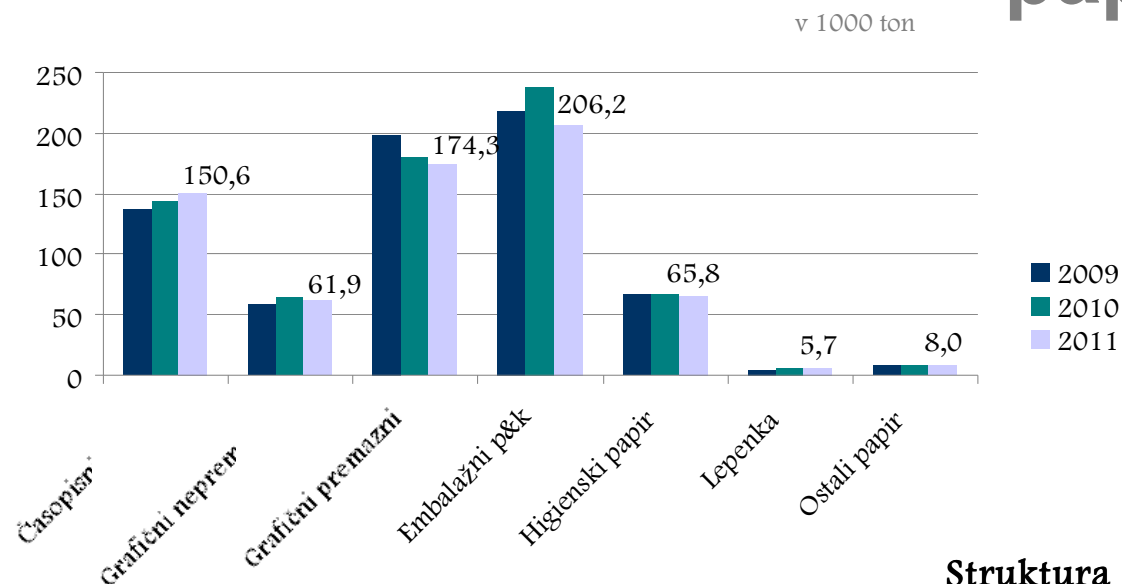
Proizvodnja

V letu 2011 je bila skupna proizvodnja panoge dosegla vrednosti iz leta 1998.

STRUKTURA PROIZVODNJE

papir in karton

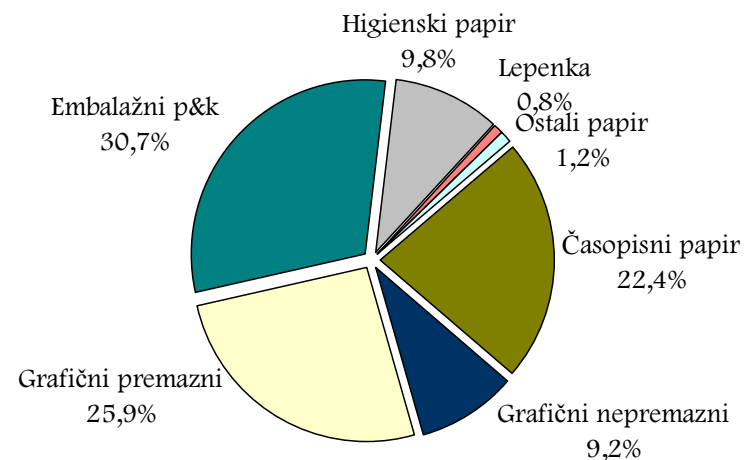

Nadaljuje se trend upadanja proizvodnje grafičnih premaznih papirjev (~2,9 %)

Struktura proizvedenega papirja v Sloveniji v 2011

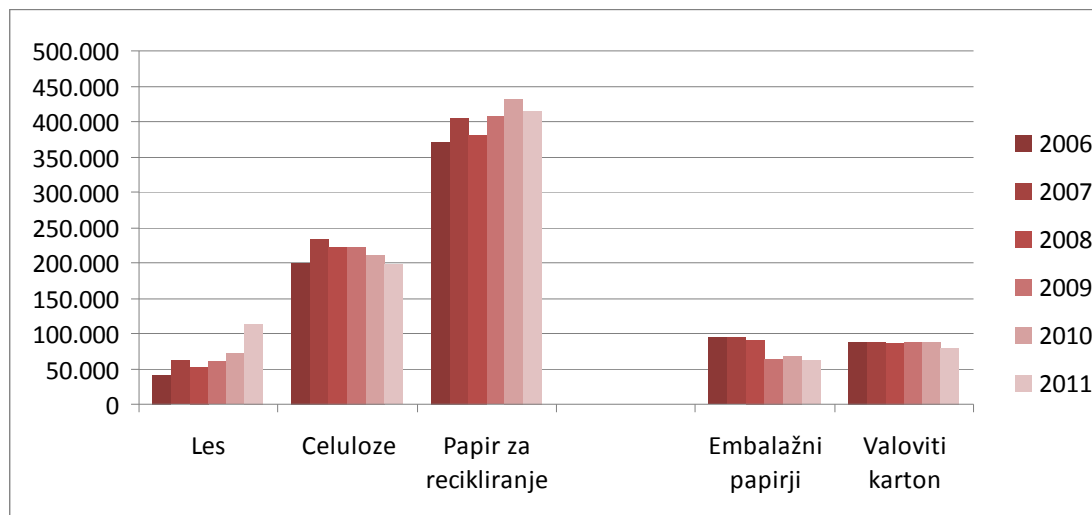
Primerjava strukture proizvodnje Slovenije s CEPI

	% sprememba 2011/2010	
	SLO	CEPI
Grafični papirji	-0,1	-2,5
Embalažni papirji in kartoni	-13,4	-1,7
Higijenski papir in papir za gospodinjstvo	-0,6	2,7
Ostali papir	-0,1	-0,3
Skupaj	-4,6	-1,7

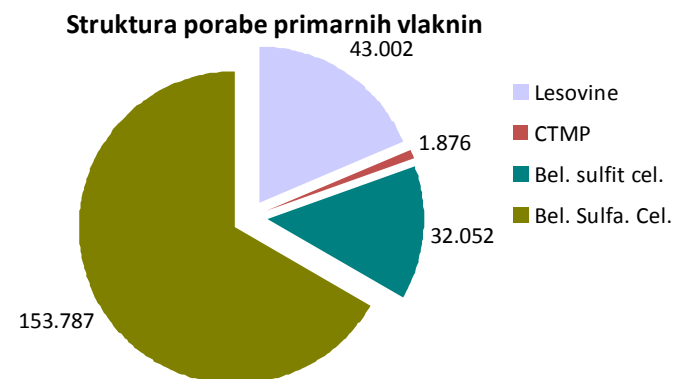

PORABA SUROVIN

(v tonah)

- Zmanjšuje se poraba primarnih vlaknin na račun večje porabe papirja za recikliranje in lesovine.
- Delež primarnih vlaknin v vlakninski sestavi je znašal cca. 37,9 %.

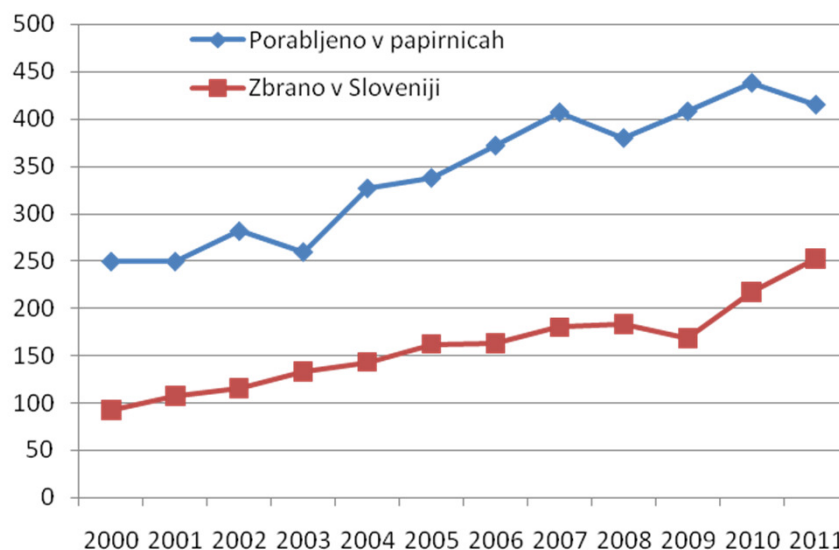
ODPADNI PAPIR-PAPIR ZA RECIKLIRANJE

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Porabljeno v papirnicah	250	250	282	260	327	338	372	407	380	408	438	415
- uvoz papirnice	171	163	196	173	239	238	270	301	247	271	302	288
- odp. papir zbran v Slo	79	87	86	87	88	100	102	106	133	137	136	127
Zbrano v Sloveniji	92	107	115	133	143	162	163	180	183	168	217	252,7
Uvoz SLO	184	172	201	180	246	248	294	322	313	312	349	307
Izvoz SLO	26	29	34	53	61	72	85	95	115	72	128	121,7

Delež zbranega odpadnega papirja v Sloveniji glede na celotno porabo starega papirja v papirnicah znaša 60,9 % (49,5% v l.2010).

Količina zbranega papirja na prebivalca je 120,3 Kg

Stopnja recikliranja:

(Poraba starega papirja–uvoz
+izvoz/poraba papirja v Slo)

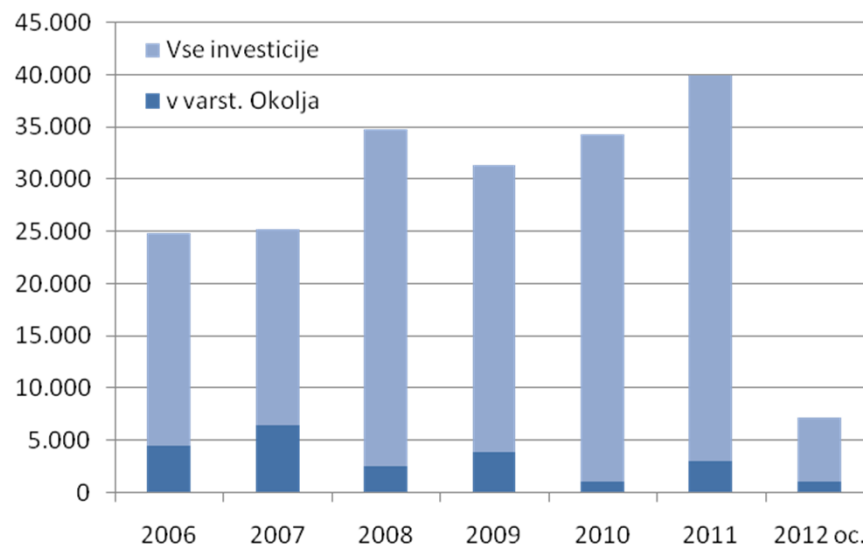
62,4 %

Povprečje EU: 70,4 %

Vir: SURS, ZPPPI, CEPI. Poraba papirja in zbran papir v Sloveniji sta izračunani količini.

INVESTICIJE

v 1000 €

Vir: Anketa ZPPI

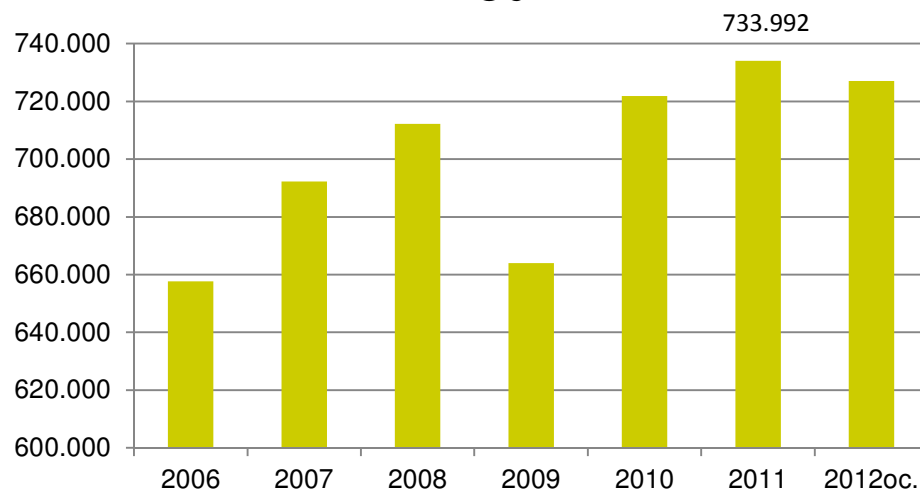
Največja investicija v letu 2011 v panogi ter v Sloveniji na sploh, je bila rekonstrukcija KS 3 v podjetju Količevo Karton.

PRIHODKI IN DOBIČEK/IZGUBA PANOG

v 1000 €

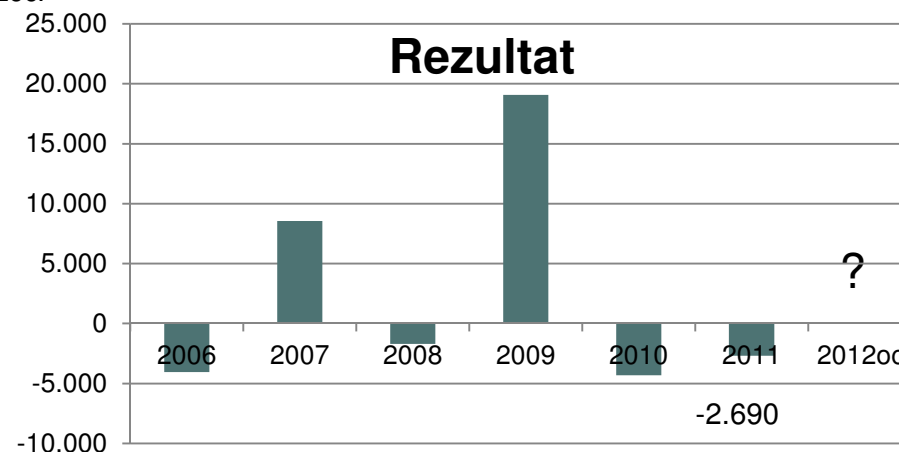

Prihodki

Visoki proizvodjalni stroški in na splošno ne vzpodbudno gospodarsko okolje, ki se v to smer še stopnjuje, botrujejo k slabšim poslovnim rezultatom panoge.

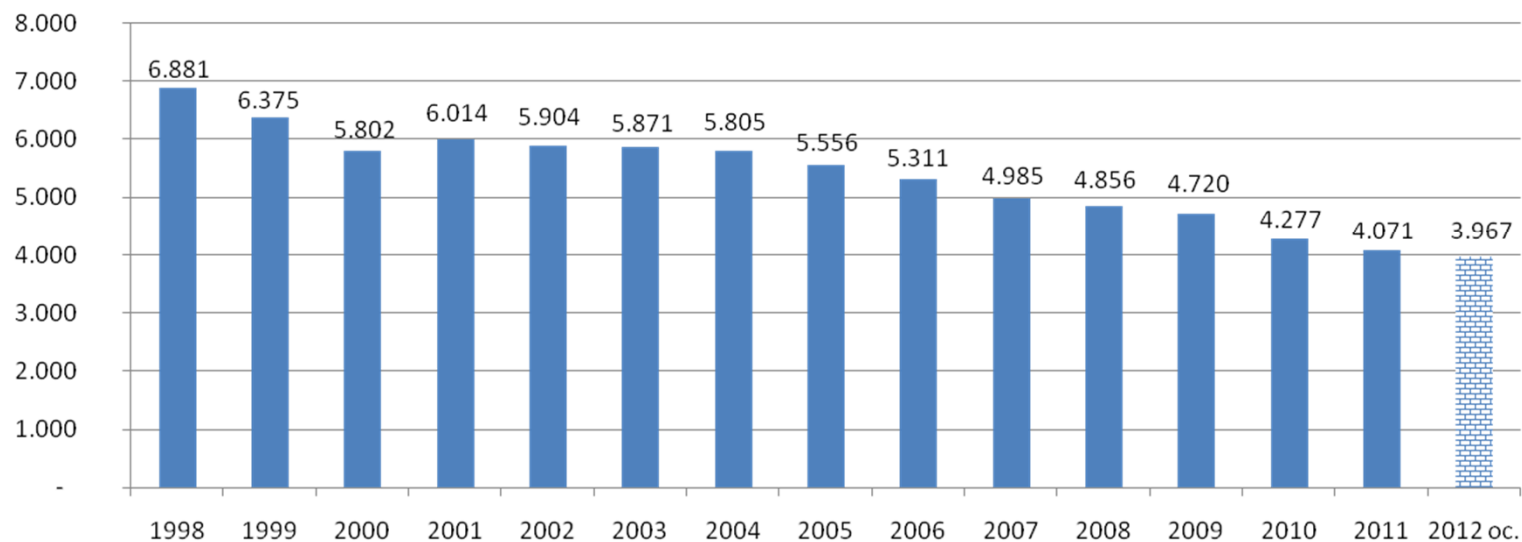
Rezultat

ZAPOSLENI

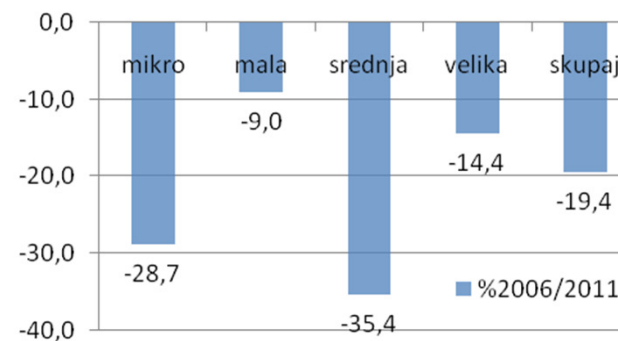

Število zaposlenih

Število zaposlenih v panogi C17 se je v letu 2011 znižalo za **4,8 %**, od tega v papirnicah za 2% (CEPI povprečje je ~1,6%). V zadnjem obdobju so št. zaposlenih najbolj zmanjševala srednja podjetja in mikro podjetja.

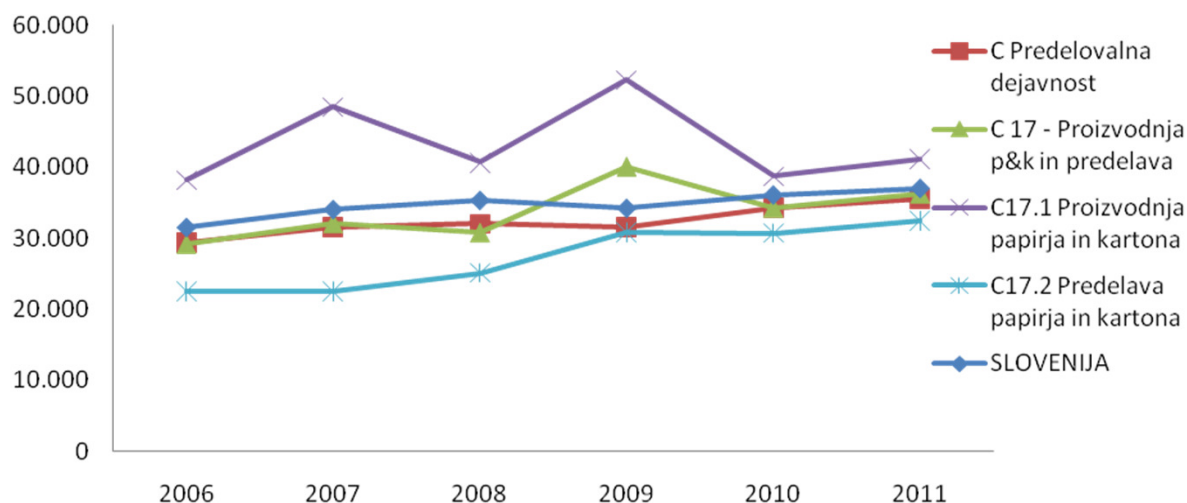
Sprememba zaposlenosti (2006-2011) v %

DODANA VREDNOST NA ZAPOSLENEGA

v €	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Indeks 11/10
SLOVENIJA	31.464	33.987	35.279	34.168	36.044	36.966	102,6
C Predelovalna dejavnost	29.303	31.530	32.003	31.523	34.205	35.567	104,0
C 17 - Proizvodnja p&k in predelava	29.110	32.051	30.737	40.028	34.246	36.228	105,8
C17.1 Proizvodnja papirja in kartona	38.158	48.461	40.610	52.257	38.665	41.071	106,2
C17.2 Predelava papirja in kartona	22.528	22.528	25.141	30.890	30.773	32.500	105,6

Dodana vrednost panoge se je v letu 2011 povišala (+5,8%) v primerjavi s predhodnim letom in to tako v podsektorju proizvodnje papirja C17.1 (+6,2%), kot v predelavi (+5,6%).

Dodana vrednost na zaposlenega je v primerjavi s kazalcem dodane vrednosti relativno število in s tem nekoliko primerljivejša med konkurenti. Rast dodane vrednosti na zaposlenega se lahko uporablja tudi kot merilo rasti produktivnosti dela

2. Ocena leta 2012

SPLOŠNO

- Nadaljevanje padca gospodarske rasti v Sloveniji (-1,7%)
- Področje EU minimalna rast (0,3%)
- Naraščanje cen nafte v prvi polovici leta, dvig transportnih stroškov
- Kreditni krč in zahtevnejši pogoji pridobivanja finančnih sredstev
- Zavarovalni limiti v upadanju

2. Ocena leta 2012

SPLOŠNO

- Padec bonitetnih ocen, politični in komercialni riziki za R Slovenijo v porastu
- Višje nominalne obrestne mere (povišanje marž)
- Padec plačilne sposobnosti in slaba plačilna disciplina, porast prisilnih poravnjav in stečajev
- Ekonomsko, politično okolje in klima negativno vplivata na poslovanje podjetij

2. Ocena leta 2012

PAPIRNA INDUSTRIJA

- Padec povpraševanja po papirju
- Nižja proizvodnja papirja v Evropi (-2,9%). Grafični papirji (-6%), embalažni papirji (-1,8%), rast samo gospodinjskih in higienskih papirjev (+1,3%)
- Nižja skupna proizvodnja tudi v SLO, v strukturi porast časopisnih papirjev(+4%), premaznih kartonih(+1%), ter higienskih papirjih(+3,6%), ostali grafični papirji v upadanju (-19,4%)
- Padec števila zaposlenih (cca 3%)
(podatki za 8 mesecev leta 2012)

2. Ocena leta 2012

PAPIRNA INDUSTRIJA

- Cene energentov na relativno visokem nivoju, še vedno obremenitev trošarin za el. Energijo, cene ostalih surovin nižje od predhodnega leta
- Papirna panoga v SLO in Evropi, kljub upadu v boljšem položaju od ostalih energetske intenzivnih panog
- Izvozna usmerjenost slovenske papirne industrije jo postavlja v ugodnejši položaj od ostalih panog, kljub temu so predvideni rezultati pod pričakovanjem.
- ICP pridobil sredstva s strani Evropskega socialnega sklada in MIZKŠ za krepitev razvojnih oddelkov v podjetjih 2012-2014 na področju embalažnih papirjev in kartonov. Prednosti povezave med gospodarstvom in znanstveno-raziskovalno sfero.

2. Izzivi slovenske papirne in papirno predelovalne industrije v letu 2013

- Znižati **cene oskrbe z zemeljskim plinom** z uveljavitvijo nove nacionalne zakonodaje za ureditev trga z zemeljskim plinom ter spremembo dolgoročnih pogodb
- **Znižati trošarine na energente**, zlasti elektriko, na minimalno predpisano z EU
- **Okoljske dajatve** – brez novih in podražitev
- **Integracija** v novo nastajajoče vladne projekte, akte (npr. industrijska politika)
- Projekt “**Kompetenčni center za izobraževanje kadrov v papirni industriji**” bi okrepil povezanost med podjetji in zaposlenimi v panogi

2. Izzivi slovenske papirne in papirno predelovalne industrije v letu 2013

- **Ohranitev obsega proizvodnje** in proizvodnih kapacitet
- **Večja investicijska vlaganja** in večja donosnost produktov
- **Povečanje konkurenčnosti panoge** in odprava administrativnih ovir
- **Združevanje nabavnih kanalov** in prodor na nove trge ter povezovanje s sorodnimi panogami
- **Povečanje dodane vrednosti** na zaposlenega
- Pomembnost in **prepoznavnost papirne industrije** do ostalih panog v Sloveniji
- Optimizem za leto 2013 med slovenskimi papirničarji

3. Tveganja in vrste tveganj

Opredelitev tveganja:

Nepredvidljivo ekonomsko in splošno okolje zahteva načrtno in premišljeno upravljanje s tveganji, s katerimi se podjetje sooča pri poslovanju.

Tveganje opredelimo kot negotovost v zvezi z bodočimi poslovnimi dogodki, ki lahko zmanjša verjetnost doseganja zastavljenih poslovnih ciljev ali stopnjo doseganja poslovnih ciljev ter tako negativno vpliva na uspešnost poslovanja.

3. Tveganja in vrste tveganj

Proces upravljanja s tveganji

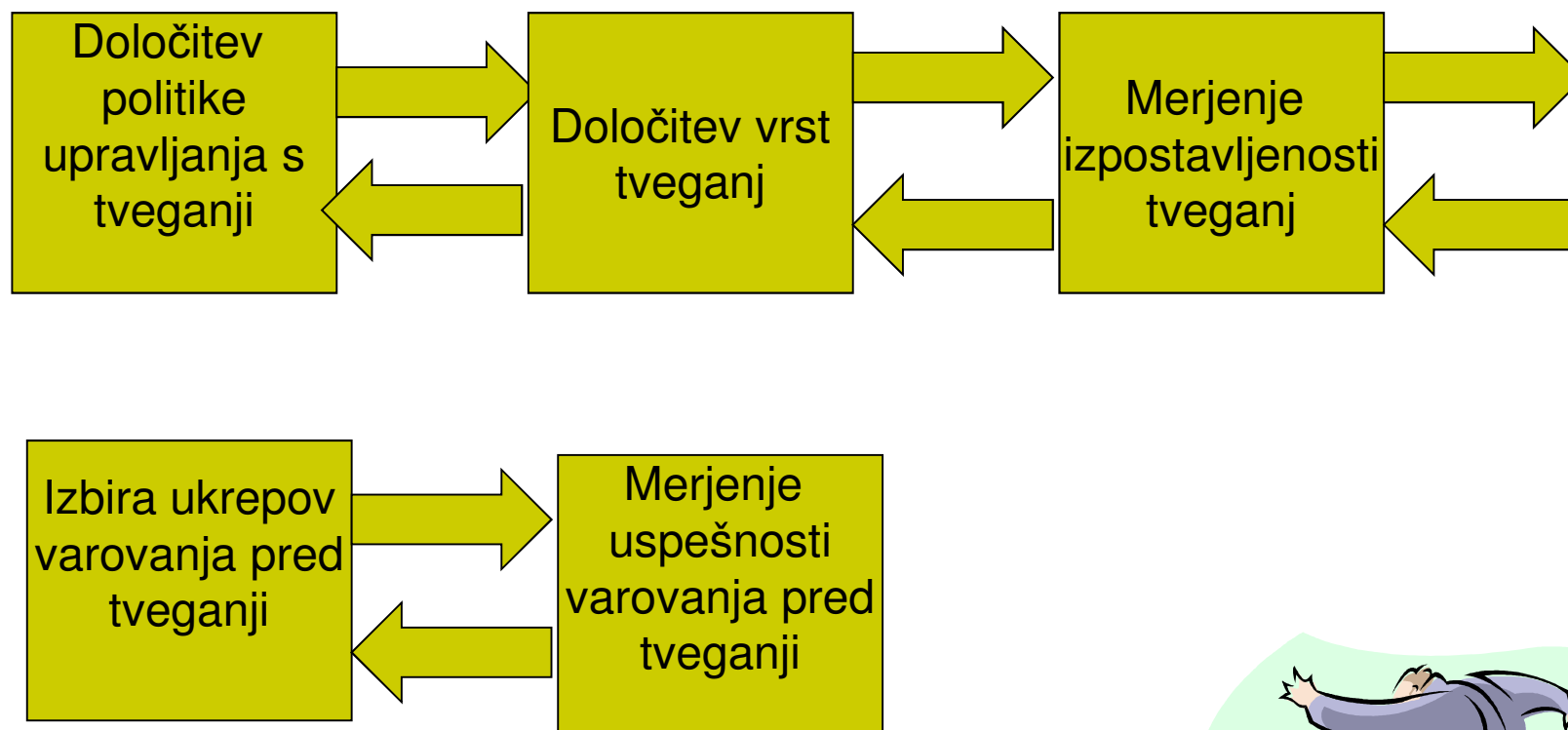

Z aktivnim upravljanjem s tveganji sledimo cilju **pravočasnega prepoznavanja in odzivanja na potencialne nevarnosti** s pripravo ustreznih ukrepov za zavarovanje pred identificiranimi tveganji oz. za znižanje izpostavljenosti tveganjem.

3. Tveganja in vrste tveganj

Proces upravljanja s tveganji

3. Tveganja in vrste tveganj

Politika upravljanja s tveganji

V okviru politike upravljanja s tveganji podjetje opredeli **maksimalno raven izpostavljenosti tveganjem**, ki jo je pripravljeno sprejeti, ter **izhodišča za ukrepe** varovanja pred tveganjem.

Pri politiki upravljanja s tveganji izhajamo iz:

- Strateških in poslovnih ciljev
- Ciljev pomembnih interesnih skupin (lastniki, zaposleni, kupci)

3. Tveganja in vrste tveganj

Politika upravljanja s tveganji

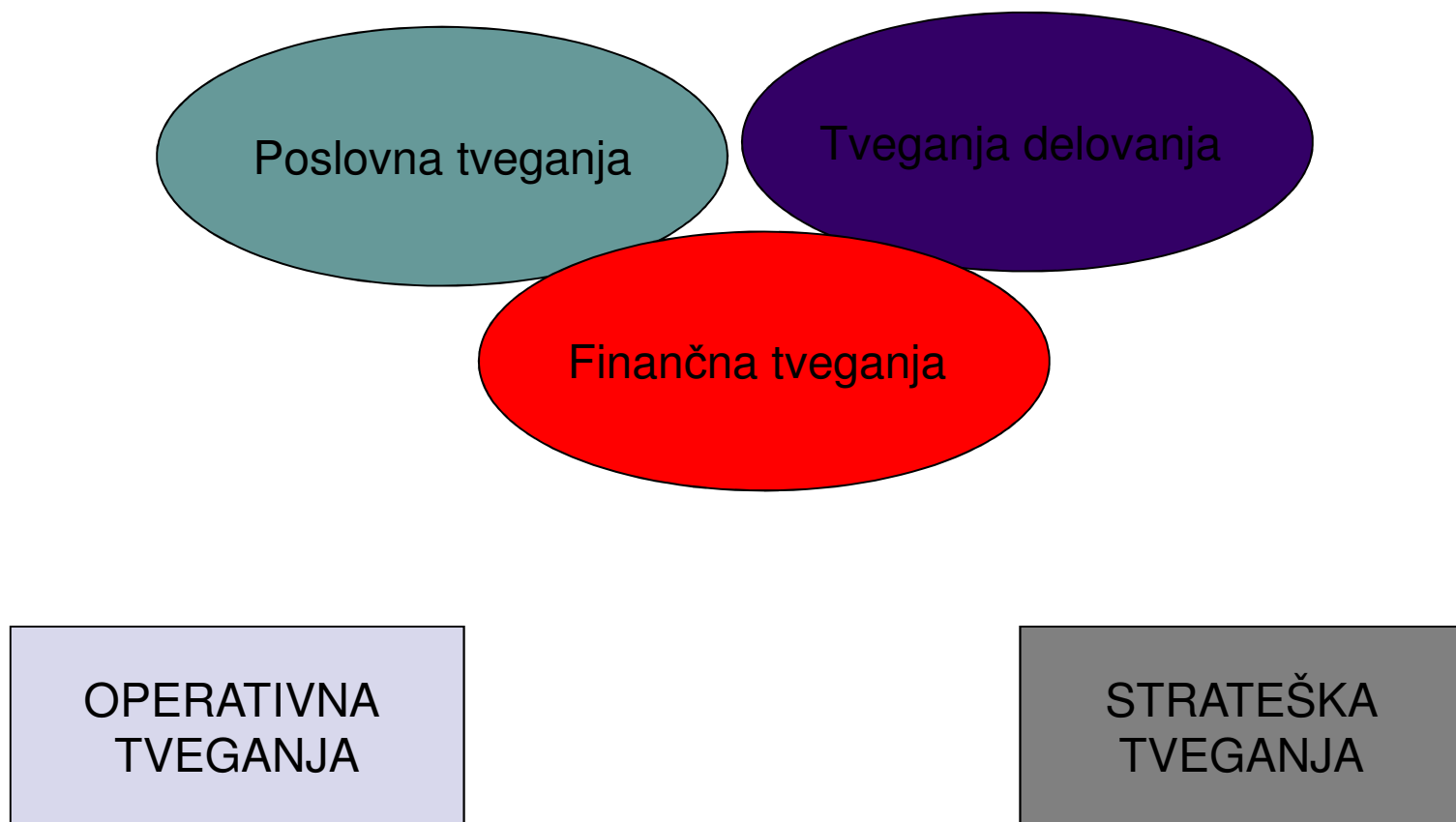

- Sistema in metod merjenja učinkovitosti izpolnjevanja zastavljenih ciljev
- Glavnih prednosti , slabosti, priložnosti in nevarnosti
- Notranjih in zunanjih dejavnikov okolja, ki vplivajo na poslovanje

3. Tveganja in vrste tveganj

Vrste tveganj

3. Tveganja in vrste tveganj

Vrste tveganj

POSLOVNA TVEGANJA so povezana s sposobnostjo ustvarjanja poslovnih prihodkov, obvladovanjem poslovnih procesov in ohranjanjem vrednosti sredstev.

Tveganja na področju:

- Trženja, nabave, (prodajna, nabavna)
- Obvladovanja proizvodnega procesa,
- Kadrovska tveganja
- Investicijska tveganja

3. Tveganja in vrste tveganj

Vrste tveganj

- **Prodajna tveganja** - so povezana s konkurenčnostjo pri prodaji izdelkov in storitev. Obsegajo tveganje ustrezne trženjske strategije (cenovna in funkcionalna konkurenčnost proizvodov), naraščanje pogajalske moči velikih kupcev, tveganje izgube posla ali plačila, nižji obseg prodaje zaradi negativne gospodarske rasti.
- **Nabavna tveganja** obsegajo tveganja vezana na izbiro dobaviteljev, morebitnimi novimi dobavitelji, bojazni v zvezi z nižanjem nivoja kvalitete ter zamudami dobav, nepredvidljivost gibanja cen osnovnih surovin (celuloza, odpadni papir).
- **Investicijska** so povezana z doseganjem načrtovane ekonomike naložb, z uspešnim aktiviranjem novih izdelkov ter uvajanjem novih tehnologij.
Povezana z dostopnostjo do finančnih virov.

3. Tveganja in vrste tveganj

Vrste tveganj

- **Obvladovanje proizvodnega procesa** – tveganja v tej zvezi so povezana z odpravo nepredvidenih napak v proizvodnji, izpadov proizvodnje, načrtovanje proizvodnega procesa ter usklajevanje z ostalimi področji v poslovnem procesu.
- **Kadrovska tveganja** so tveganja pri usklajevanju poslovnega procesa s kadrovsko politiko, politiko izobraževanja pridobivanja novih kadrov ter usklajevanja dolgoročne strategije poslovanja podjetja s kadrovsko politiko. Zagotavljanje ustrezne kadrovske strukture in nivoja izobraževanja v podjetju na dolgi rok

3. Tveganja in vrste tveganj

Vrste tveganj

FINANČNA TVEGANJA so povezana s sposobnostjo ustvarjanja finančnih prihodkov, obvladovanja finančnih odhodkov ter ohranjanja vrednosti premoženja in obvladovanja finančnih obveznosti, ter vključujejo tveganja ne izterjave poslovnih terjatev (kreditna tveganja), tveganja spremembe dejavnikov finančnih trgov (obrestna, valutna, inflacijska in druga tveganja) ter plačilno-sposobnostna tveganja.

3. Tveganja in vrste tveganj

Vrste tveganj

FINANČNA TVEGANJA

Najpomembnejša finančna tveganja so:

- **Kreditna tveganja** - povečano tveganje odloženega plačila, delnega plačila ali celo nepoplačila terjatev poslovnih partnerjev. Povečano tveganje ob mnogih stečajih in prisilnih poravnava.
- **Valutna tveganja** - izguba gospodarske koristi zaradi spremembe deviznega tečaja – tečaj \$ se krepi- nabava surovin na \$ trgih je dražja, pogajalska pozicija slabša
- **Obrestna tveganja** - dvig referenčne obrestne mere ter marž bank, posledično dražje zadolževanje
- **Plačilno sposobnostna tveganja** – ocena tveganja, da podjetje v določenem trenutku ne bo imelo zadosti likvidnih sredstev za poravnava svojih tekočih obveznosti.

3. Tveganja in vrste tveganj

Vrste tveganj

TVEGANJA DELOVANJA so povezana s sposobnostjo podjetja zagotavljati stabilnost organizacije na dolgi rok ob upoštevanju zunanjih in notranjih dejavnikov, ki vplivajo na poslovni proces.

Najpomembnejša tveganja delovanja:

- **Zunanja ali politična tveganja** (bonitetne ocene države ali podjetja)
- **Tveganja na področju razvoja** (ustreznost dolgoročne strategije razvoja podjetja, ki zagotavlja konkurenčnost in obstoj podjetja)
- **Tveganja na področju varstva okolja** (okoljevarstvena zakonodaja in dovoljenja)

3. Tveganja in vrste tveganj

Vrste tveganj

Glede na **časovni vidik učinkov**:

- **OPERATIVNA TVEGANJA** so tveganja, ki imajo enkratne oz. **kratkoročne posledice** za podjetje (reklamacije, kraje, sprememba višine obrestnih mer itd.)
- **STRATEŠKA TVEGANJA** so tveganja, ki imajo **dolgoročne posledice** za podjetje (cenovna kvaliteta nekonkurenčnost, nedonosna naložba, neustrezen informacijski sistem)

4. Obvladovanje tveganj v slovenski papirni industriji

Na osnovi ankete ZPPPIIS sodeč, se podjetja v papirne in papirno predelovalne industrije poslužujejo različnih oblik zniževanja tveganj

- Novi trgi, novi kupci, izboljšani in novi proizvodi
- Spremljanje tržnih in drugih pogojev
- Spremljanje bonitetnih ocen partnerjev
- Zavarovanje terjatev pri zavarovalnicah in instrumenti zav.

4. Obvladovanje tveganj v slovenski papirni industriji

- Terminski posli (nabava blaga, valute)
- Prodaja po predračunu
- Razpršitev tveganj s sklenitvijo kratkoročnih in dolgoročnih pogodb
- Reprogramiranje odplačil kreditov
- Obrestno ščitenje
- SWOT analize bodočih razvojnih variant

4. Obvladovanje tveganj v slovenski papirni industriji

ZAKLJUČEK:

Za podjetje je pomembna opredelitev ključnih tveganj, ki vplivajo na dobiček, donosnost proizvodov, denarni tok idr. Podjetje samo določi prioriteto.

Z aktivnostjo na področju obvladovanja tveganj oz. z ukrepi varovanja pred tveganjem:

- **odpravljamo oz. zmanjšujemo** izpostavljenost tveganju na ciljno raven, s tem da
- **stroški ukrepa** ne presegajo ekonomske koristi odprave oz. zmanjšanja izpostavljenosti tveganju.

Hvala za pozornost

